

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/46/2015
Identifikačné číslo spisu:	4112010946
Dátum vydania rozhodnutia:	19.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4112010946.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 19. januára 2016 v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Gabriely Šimonovej v trestnej veci proti obvinenému O. J. a spol. pre návod na zločin lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. k § 20 Tr. zák. k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. d/ Tr. zák. o dovolaní obvineného O. J. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 3 To 116/2012 z 24. januára 2013, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného O. J. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra z 26. októbra 2012, sp. zn. 4 T 97/2012 boli obvinení J. W. a O. J. uznaní vinnými zo spáchania zločinu lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. d/ Tr. zák. a obvinený O. J. bol uznaný vinným zo spáchania návodu na zločin lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. k § 20 Tr. zák. k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. d/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

obžalovaní J. W. a O. J. po tom, ako boli obžalovaným O. J. informovaní, že D. J. má doma v hotovosti finančné prostriedky a boli O. J. navedení na to, aby tieto finančné prostriedky odcudzili, dňa 14.02.2012 v čase okolo 23.00 hod. v R. na A. v rodinnom dome, ktorý patrí poškodenej D. J., nar. XY, obžalovaní O. J. a J. W. vnikli do vnútorných priestorov domu cez okno na presklenej chodbe domu, ktoré rozbili kameňom, oblečení v tmavých šatách s kuklami na hlavách a po tom, čo prešli cez chodbu do priestorov kuchyne a D. J. sa ich vystrašeným hlasom pýtala čo tam chcú a čo tam hľadajú, J. W. pristúpil k D. J. spredu, rukou ju opakovane udrhel do hlavy, do tváre, do oblasti nosa a do hrude pýtajúc od nej peniaze, následne jej zakryl rukou ústa, pričom O. J. vo vedľajšej izbe v dome prehľadával skrine a zakričal J. W., že nič nenašiel, pričom D. J. sa snažila z priestorov kuchyne ujsť a v tomto úsilí jej bránil J. W. tým, že ju oboma rukami držal okolo pliec a keď ju pustil, aby sa presvedčil, že O. J. nič nenašiel a obaja začali prehľadávať celý dom, D. J. sa podarilo z domu ujsť aby našla pomoc; pričom zatiaľ obžalovaní J. W. a O. J. v dome našli peňažnú hotovosť vo výške 3 865 eur, vkladnú knižku vydanú N. na meno D. J. n sumu 1706,70 eur a následne z miesta činu ušli, finančnú hotovosť vo

výške 3 865 eur si rozdelili J. W. a O. J., čím spôsobili poškodenej D. J. škodu vo výške 5 571,70 eur a obžalovaný J. W. svojím konaním poškodenej D. J. spôsobil zranenia a to pohmoždenie tváre, nosa a prednej plochy hrudníka s dobou liečenia najviac 6 dní, pričom obžalovaný J. W. takto konal napriek tomu, že bol za trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. odsúdený rozsudkom Okresného súdu Levice sp. zn. 4 T 150/2002 zo dňa 16.6. 2003 na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov so zaradením do I. nápravno výchovnej skupiny.

V nadväznosti na to Krajský súd v Nitre podľa § 319 Tr. por. odvolania J. W., O. J. a O. J. ako nedôvodné zamietol.

Obvinený O. J. podal prostredníctvom obhajcu proti uzneseniu krajského súdu dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. s odôvodnením, že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V odôvodnení svojho dovolania pod bodom ad1/ obvinený namietal, že skutok, zo spáchania ktorého bol odsúdený, je opísaný v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa tak, že nevykazuje znaky návodu na zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., pretože podľa skutkovej vety spáchal skutok tak, že naviedol J. W. a O. J., aby odcudzili finančné prostriedky D. J.. Skutková veta teda neobsahuje žiadnu zmienku o jeho návode na lúpež, resp. návode na odcudzenie finančných prostriedkov za použitia násilia alebo bezprostrednou hrozbou násilia. Preto podľa jeho názoru svojim skutkom, tak ako je opísaný v skutkovej vete sa nedopustil návodu na zločin lúpeže, ale len návodu na prečin krádeže podľa § 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. k § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák.

V ďalšej časti dovolania označenej bodom ad2/ obvinený namietal, že v skutkovej vete výrokovej časti odsudzujúceho rozsudku nie je vyjadrená okolnosť zakladajúca právne posúdenie tzv. kvalifikovanej skutkovej podstaty podľa § 188 ods. 2 písm. d/ Tr. zák., teda že sa jedná o čin spáchaný na chránenej osobe. Táto okolnosť je v skutkovej vete rozsudku vyjadrená len dátumom narodenia poškodenej, čo však podľa jeho názoru nestačí.

S poukazom na uvedené dôvody obvinený navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech, následne aby zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Nitre z 24. januára 2013, sp. zn. 3 To 116/2012, ako aj rozsudok Okresného súdu Nitra z 26. októbra 2012, sp. zn. 4 T 97/2012, a prikázal tomuto súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Podľa § 376 Tr. por. bol doručený rovnopis dovolania obvineného ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní dotknuté s upozornením, že sa môžu k dovolaniu vyjadriť.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie obvineného O. J. považuje za nedôvodné. Podľa jeho názoru sa okresný i krajský súd s otázkou právnej kvalifikácie skutku dostatočne vysporiadali. Odsúdený O. J. vo svojich výpovediach v prípravnom konaní opakovane opísal skutkový dej, pričom vzhľadom na jeho nízke právne povedomie nie je relevantné, či uviedol, že bol O. J. navedený na krádež, alebo „nejakú robotu....niečo veľké“ a pod. Primárnym pre právnu kvalifikáciu skutku je v tomto prípade vnútorný vzťah obvineného k možnému a predpokladanému následku činu, na ktorý naviedol O. J. a J. W.. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že práve on disponoval informáciou, že poškodená D. J. je staršou ženou, že býva v dome sama a mala by mať v byte uložené finančné prostriedky. Obvinený sám priznal, že poškodenú pozná z dediny dlhší čas a vedel, že ide o osamelú staršiu osobu a v čase skutku sa bude nachádzať sama doma a teda mohol predpokladať, že dôjde k stretu s poškodenou a teda bol uzrozumený s možnosťou, že bude voči nej použité násilie. Z výpovede odsúdeného O. J. vyplýva, že obvinený aj voči nemu používal fyzické násilie, a teda takéto konanie mu nebolo cudzie.

Vo vzťahu k námietke obvineného týkajúcej sa nedostatočne vyjadreného kvalifikačného znaku v skutkovej vete a v právnej vete rozsudku súdu prvého stupňa prokurátor uviedol, že správna právna

kvalifikácia vyplýva z vykonaného dokazovania a nie je nutné, aby bola premietnutá podrobnejšie do skutkovej vety uvedenej v rozhodnutiach. Podrobnejšie vysvetlenie nemá vplyv na jednotu a totožnosť žalovaného skutku. Podľa názoru prokurátora poukázanie na § 139, resp. § 127 by malo v tomto prípade výlučne vysvetľujúci charakter a v žiadnom prípade nespôsobuje nezákonnosť odsudzujúceho rozsudku.

Prokurátor v závere svojho vyjadrenia k dovolaniu obvineného vyjadril názor, že obvinený O. J. v dovolaní neuviedol žiadne relevantné argumenty, ktoré by preukazovali existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie odmietol.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predovšetkým skúmal či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné a či bolo podané oprávnenou osobou, a pritom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím uznesenie Krajského súdu v Nitre ako odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie obvineného podľa § 319 Tr. por. zamietnuté. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie podal obvinený prostredníctvom obhajcu, bolo preto podané osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 Tr. por. K podaniu dovolania došlo v zákonnej lehote v zmysle § 370 ods. 1 Tr. por., bolo teda podané včas na Okresnom súde Nitra, t.j. v mieste podľa § 370 ods. 3 Tr. por.

V dovolaní musí byť ďalej uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napadané tak, aby bolo zrejmé, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a aké chyby sa vytýkajú rozhodnutiu alebo konaniu, ktoré rozhodnutiu predchádzalo. Obvinený poukazuje na dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. teda na to, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Najvyšší súd sa musí zaoberať predovšetkým s dovolacou námietkou obvineného O. J., v rámci ktorej spochybňuje správnosť použitej právnej kvalifikácie skutku, zo spáchania ktorého bol uznaný za vinného.

Dovolacími námietkami obvinený teda poukázal na nesprávne právne posúdenie skutku vzhľadom na znenie skutkovej vety tak, ako bola ustálená Okresným súdom Nitra a v konečnom dôsledku aj uznesením Krajského súdu v Nitre ako súdu odvolacieho a domáha sa inej, miernejšej právnej kvalifikácie skutku.

Nesprávnosť rozhodnutí Okresného súdu Nitra a Krajského súdu v Nitre ako súdu odvolacieho, zakladajúca dôvodnosť podania dovolania z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. podľa obvineného spočíva najmä v tom, že vzhľadom na formuláciu skutkovej vety uvedenej v odsudzujúcom rozsudku v znení: „obžalovaní J. W. a O. J. po tom, ako boli obžalovaným O. J. informovaní, že D. J. má doma v hotovosti finančné prostriedky a boli O. J. navedení na to, aby tieto finančné prostriedky odcudzili ...“ súdy nesprávne právne kvalifikovali jeho konanie ako návod na zločin lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. k § 20 Tr. zák. k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. d/ Tr. zák. a nie ako len návod na prečin krádeže podľa § 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. k § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák.

Porušenie zákona obvinený vidí aj v absencii presnej formulácie okolností zakladajúcej posúdenie činu podľa § 188 ods. 2 písm. d/ Tr. zák., teda okolností že trestný čin mal spáchať na chránenej osobe - osobe vyššieho veku, pričom táto kvalifikovaná skutková podstata nie je uvedená v právnej vete v paragrafovom znení, ale len slovne.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu

takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 písm. i/ Tr. por. je, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Dovolacie námietky obvineného O. J. sa dotýkajú právneho posúdenia skutku, z ktorého bol uznaný za vinného. Skutok vymedzený v skutkovej vete rozsudku Okresného súdu Nitra z 26. októbra 2012, sp. zn. 4 T 97/2012, ktorý nebol žiadnym spôsobom modifikovaný uznesením odvolacieho Krajského súdu v Nitre z 24. januára 2013, sp. zn. 3 To 116/2012, bol v súlade so zákonom u obvineného O. J. posúdený ako návod na zločin lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. k § 20 Tr. zák. k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. d/ Tr. zák.

Obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. namietal, že v texte skutkovej vety, v opise jeho skutku v odsudzujúcom rozsudku, je použitá v podstate formulácia, že odsúdených J. W. a O. J. naviedol, aby poškodenej D. J. odcudzili finančné prostriedky a nie je tam žiadna zmienka o jeho návode na lúpež, resp. návode na odcudzenie finančných prostriedkov za použitia násilia resp. bezprostrednej hrozby násilia, a teda nie je možné tento právne kvalifikovať ako návod na zločin lúpeže, ale len návod na prečin krádeže. Namietal, že takáto formulácia nie je v súlade s výpoveďami odsúdeného O. J..

S takouto argumentáciou dovolateľa nie je možné súhlasiť z nasledovných dôvodov:

Právne posúdenie konania obvineného nie je možné determinovať len na základe tej skutočnosti, že v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku bol použitý výraz „naviedol, aby ...odcudzili...“ a z takejto formulácie textu vyvodzovať nesprávnosť právneho posúdenia činu obvineného O. J.. Takýto postup by zodpovedal iba kritériám prísneho právneho formalizmu, ktorý by bol v rozpore so skutočne zisteným skutkovým stavom jednoznačne vyplývajúcim z vykonaného dokazovania, a v konečnom dôsledku aj so skutkovým stavom, tak ako bol ustálený a formulovaný v skutkovej vete rozsudku Okresného súdu Nitra z 26. októbra 2012, sp. zn. 4 T 97/2012.

Pojmové znaky zločinu lúpeže budú naplnené vtedy, ak páchatel použije násilie alebo hrozbu bezprostredného násilia v úmysle zmocniť sa cudzej veci. Lúpež je zloženou skutkovou podstatou, z hľadiska objektu kumulatívnou, pretože na naplnenie znakov sa vyžaduje, aby páchatel napadol naraz nie len osobnú slobodu, ale aj cudzí majetok. Inými slovami skutková podstata lúpeže teda pozostáva z dvoch prvkov a to z prvku násilia a z prvku zmocnenia sa cudzej veci, teda z odcudzenia.

Odsúdený O. J. viacerými výpoveďami usvedčoval obvineného O. J. (taktiež aj J. W.), pričom vo výpovediach používal formuláciu „...navádzal ...“, aby s J. W. odcudzili“. Používanie výrazu „odcudzenie“ je v bežnej hovorovej reči u osôb s nižším vzdelaním celkom bežným a to aj v prípadoch ak sa hovorí o lúpeži. Je celkom obvyklé, že takéto osoby spravidla neuvádzajú rozlíšenie medzi pojmami lúpež a krádež. Takéto rozlíšenie zodpovedá skôr kvalifikovanému vyjadrovaniu osôb s vyšším právnym vedomým.

Ako je to zrejmé v posudzovanom prípade, do znenia skutkovej vety bola inkorporovaná pojmová formulácia používaná spolupáchateľom O. J., pričom sama táto skutočnosť eo ipso nemôže znamenať nesprávnosť právnej kvalifikácie skutku podľa § 188 Tr. zák. Skutočnosť, že sa jednalo zo strany J. W. a O. J. o trestný čin lúpeže a u obvineného O. J. o návod na tento zločin, logicky totiž vyplýva z ďalšieho textu skutkovej vety, v ktorej sú popísané aj ďalšie okolnosti jednak pred spáchaním skutku a aj okolnosti, za ktorých bol skutok priamo spáchaný, osobitne potom aj forma a spôsob násilia použitého voči poškodenej. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že popis konania priamych páchatel'ov - J. W. a O. J. v skutkovej vete determinuje aj konanie a vôľovú zložku vedomia návodcu, ktorým bol obvinený O. J..

Najvyšší súd ako súd dovolací opakovane judikoval, že v rámci dovolacieho konania nie je oprávnený skúmať a prehodnocovať skutkové okolnosti prípadu, a preto len marginálne pripomína, že z výsledkov

dokazovania vykonaného v predmetnej veci sú jednoznačne a nepochybné zrejme okolnosti, ktoré predchádzali spáchaniu zločinu, a tiež viaceré okolnosti samotného spáchania trestného činu, na základe ktorých konajúce súdy urobili jednoznačný záver minimálne o nepriamom úmysle obvineného vo vzťahu k zločinu lúpeže a to najmä s poukazom na niektoré okolnosti:

- obvinený O. J. mal vedomosť o tom, že poškodená D. J. sa v inkriminovanom čase zdržiavala doma a nachádzala sa tam v inkriminovanom čase sama,
- skutok bol spáchaný v čase okolo 23.00 hod., kedy bolo možné reálne predpokladať, že poškodená ešte nebude spať,
- priami páchatelia odišli z domu O. J. do domu poškodenej zamaskovaní.

Uvedené okolnosti nasvedčujú tomu, že obvinený O. J. bol plne uzrozumený s tým, že medzi J. W. a O. J. ako priamymi páchatelmi a poškodenou v čase spáchania činu dôjde k osobnému stretnutiu, a teda aj k použitiu násilia voči nej, resp. k hrozbe bezprostredného násilia. V tomto kontexte nie je možné uvažovať len o vzťahu ľahostajnosti obvineného O. J. k následku. Spolupáchatel'ov síce navádzal slovne na krádež, ale jeho úmysel smeroval k lúpeži, pretože s použitím násilia resp. hrozby bezprostredného násilia bol plne uzrozumený. Preto obvinený O. J. nemôže niesť trestnú zodpovednosť len za trestný čin krádež ale za zločin lúpeže. Inými slovami vyjadrené, priami páchatelia J. W. a O. J. konali v zmysle návodu obvineného a nie je možné hovoriť o ich excese z jeho rámca.

Vo vzťahu k námietke obvineného argumentačne podloženej v časti dovolania označenej ad 2/, teda, že okolnosť zakladajúca právne posúdenie tzv. kvalifikovanej skutkovej podstaty podľa § 188 ods. 2 písm. d/ Tr. zák. nie je slovne vyjadrená v skutkovej vete výrokovej časti a v časti právnej vety v paragrafovom znení, najvyšší súd ako súd dovolací poznamenáva, že okresný súd sa otázkou činu spáchaného na chránenej osobe dostatočne zaoberal v odôvodnení rozsudku. Nepoužitie paragrafového znenia príslušných zákonných ustanovení síce je možné považovať za formálny nedostatok rozsudku súdu prvého stupňa, avšak nie za pochybenie spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Obvineným uplatnený dovolací dôvod podľa uvedeného zákonného ustanovenia teda nie je obsahovo naplnený námietkou, že znenie skutkovej vety nezodpovedá použitej právnej kvalifikácii jeho konania.

Z uvedených dôvodov preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného O. J. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.